

LE ČEVLJE SODI NAJ KOPITAR!

Dr. Anton Polšak

Zavod RS za šolstvo
anton.polsak@zrss.si

Tokratni uvodnik začenjamo po Prešernovo. Le čevlje sodi naj kopitar! Poznamo to njegovo zbadljivko, ki se nanaša na sonet Apel in čevljar (tudi Apel podoba na ogled postavi), kjer kritizira jezikoslovca in cenzorja Jerneja Kopitarja. Prešeren s tem zadnjim verzom pove, naj vsak kritizira tisto, na kar se spozna. Ja, več kot aktualna in celo dobrodošla ugotovitev tudi za današnji čas, ki ga še vedno zaznamuje odhajajoča epidemija novega koronavirusa ali covida-19. V tem času je bilo nešteto zapisov, ki so dvomili v resničnost virusa, v znanost tako ali drugače, medicinska odkritja, ki se resda spreminjajo in dopolnjujejo zelo hitro, in tako naprej. Pri tem so se pomešale stroke in epidemiologi so naenkrat vzniknili od vsepovsod, tudi iz politike. Podobna ugotovitev je tudi na našem, geografskem področju. Včasih smo geografi predstavljali jedro napredno mislečih t. i. zelenih, sedaj pa skuša biti zelen vsak, ki ima vsaj malo časa, da poseže na okoljsko področje oz. področje trajnostnega razvoja. Še nekaj se je pokazalo v zvezi s tem: kako na lahek in neviden način smo geografi izgubili primat, če smo ga v resnici kdaj imeli, na področju, ki je del geografskega strokovnega oz.

znanstvenega področja. Vemo pa, da izgubljenega se ne da povrniti na lahek način ali celo nikoli. Bom v tej zvezi uporabil še en latinski pregovor: »*Navita de ventis, de taurus narrat arator, enumerat miles vulnera, pastor oves.*« – »Mornar govori o vetrovih, orač o bikih, vojak šteje rane, pastir ovce.« Stroki in znanosti je vendarle treba prepustiti to, na kar se spozna oz. s čimer se ukvarja. Ne smemo pa pozabiti še na nekaj. Če smo prvi, najboljši, edini, izjemni doma, v občini ali državi, še ne pomeni, da nas bo upošteval ves svet, saj veste: »*Navis quae in flumine magna est, in mari parvula est.*« – »Ladja, ki je velika na reki, je majcena na morju.« Skromnost je lepa čednost, a ne vedno in povsod! Zato, geografi, pišite, sicer nas ne bo! (dr. Jurij Kunaver).

Kaj najdete v tej številki? Namesto novic boste našli povabilo na geografski natečaj, ki ga razpisujemo ob 30. obletnici izhajanja revije. 30-letnico izhajanja revije bomo vključili tudi v obe prihodnji številki letnika 30/2022. Ja, 30 let je pa že doba, ki se je velja spomniti!

Med članki je najprej tisti o Kaninskem pogorju Jurija Kunaverja. Gre za opis za marsikoga manj znanih dejstev oziroma dogajanja v tej pokrajini, ki so v glavnem posledica delovanja človeka. Najprej o planinstvu in smučanju, potem o nekdanjem pašništvu in o dogajanjih v prvi svetovni vojni. Spomin na stare čase, ko je bilo na Kanin možno priti le peš in so se pod njim pasle črede koz, še ni povsem zamrl. Nadaljujemo s člankom o daljinskem zaznavanju zdravja gozda na primeru Pohorja, katerega

avtorji so Danijel Davidovič, Vesna Vervega in dijaka Lan Patrik Horvat ter Gašper Dimnik. Gre za razpravo na podlagi odlične raziskovalne naloge o tej problematiki. Avtor teh vrstic je napisal nekaj o prostorskem širjenju Kopra, v tem sklopu pa sledi še članek Jurija Senegačnika o prenovi učbenikov geografije sveta in Evrope ter vprašanju razporeditve učnih ciljev po izobraževalnih ravneh.

V rubriki Iz prakse sta dva članka: prvega je prispevala Ema Vidic Judež in piše o Sloveniji in Kamniku leta 2050, torej gre za nekakšno razmišljanje pri pouku geografije, kako bo naš svet videti čez nekaj desetletij. V naslednjem članku Manca Poglajen piše o povezanosti določenih vrst rastlin glede na rastne pogoje (npr. glede na svetlobo, kemično reakcijo prsti, temperaturo, dostopnost vode idr.). Članek učitelje kar kliče k terenskemu delu.

V rubriki Zanimivosti lahko preberete nekaj o puščavah, v Pedagoških orehah pa se dotikamo avtentičnega učenja in razmisleka, zakaj je ta pristop vredno vpeljati tudi v geografski pouk.

Zanimivo branje želim!

Post scriptum:

Ob zaključni redakciji te številke revije je Rusija napovedala vojno Ukrajini in jo z močnimi vojaškimi silami napadla. Po več desetletjih miru, izvzemši vojno v državah nekdanje Jugoslavije, imamo sedaj v Evropi novo vojno. Ker je blizu nas, se nas je še toliko bolj dotaknila. »Vojna je dobra samo, če je daleč za gorami.« (Aleksander Solženicin) Gre za posledico različnih globalnih in meddržavnih trenj, ki so zelo kompleksna, a tudi vojna jih ne bo rešila. In na koncu bo diplomacija. »Nikdar ni bilo dobre vojne ali slabega miru.« (Benjamin Franklin)

Gotovo je le, da svet po tej vojni ne bo več takšen, kot je bil prej.

Geografije v šoli

V letu 2022 bomo obeležili 30-letnico izhajanja revije Geografija v šoli. Gre za pomemben jubilej, saj je edina revija na Slovenskem, ki je namenjena didaktiki pouka geografije. A revija je več kot to, saj lahko v člankih najdete tudi znanstvene in strokovne prispevke s področja geografije, različne novice in zanimivosti iz sveta in Slovenije. Več prostora bomo 30. obletnici izhajanja posvetili v drugi in tretji številki, v tej pa pridajamo povabilo na natečaj za najboljše geografske fotografije.

Razpis natečaja

Razpisujemo natečaj za najboljše geografske fotografije z naslovom »**Geografija se pričinja in konča s/z ...**«.

Kako lahko sodelujete?

Delite z nami podobe, oblike, detajle, ki vas navdihujejo pri raziskovanju Slovenije. Posnemite **3 fotografije** in jih pošljite na naslov **anton.polsak@zrss.si**. Za vsako fotografijo dodajte kratek opis lokacije in njene GPS-koordinate. Fotografije naj bodo vaše avtorsko delo, če pošiljate v imenu drugih avtorjev, obvezno dodajte njihovo privolitve. Fotografije naj bodo v resoluciji med 8 in 20 milijonov pik v formatu 2 : 3 ali 3: 4 pokončno ali ležeče. Zapis je lahko tudi v komprimiranih zapisih, npr. obliki jpg. Komisija, sestavljena iz štirih članov uredniškega odbora revije Geografija v šoli, bo prispele fotografije pregledala in izbrala tri najboljše. Rezultati natečaja bodo objavljeni 28. junija 2022 na konferenci učiteljev družboslovnih in humanističnih predmetov Mladi in ustvarjalnost.

Merila izbora:

- skladnost fotografije z njenim naslovom,
- kakovost,
- geografsko sporočilo,
- razvidnost (jasnost) izbranega geografskega pojava ali odnosa med pojavi,
- izvirnost.

Najboljše fotografije bomo objavili v prihodnjih številkah revije, avtor zmagovalne fotografije pa bo prejel enoletno brezplačno naročnino na našo revijo.